

Mindig örültem a piacnak!

– Húséges típus vagyok. Tíz éve még csak a falak álltak, amikor idekerültem üzletvezetőnek. Amit csak lehetett, a saját szájjam szerint alakítottam ki az üzletben.

– *Kitől tanulta a mesterséget?*

– Hatvankettőben kerültem a Kossuth Lajos sugárút és a Francia utca sarkán álló kis üzletbe tanulóknak, Király József keze alá. Akkoriban jól ment a bolt, ma meg be kellett zárni ezt az üzletet, mert nem akad rá vállalkozó.

– *Mit tanulhatott a kereskedelemről a hatvanas években, amikor a semmit kellett elosztani a vevőknek?*

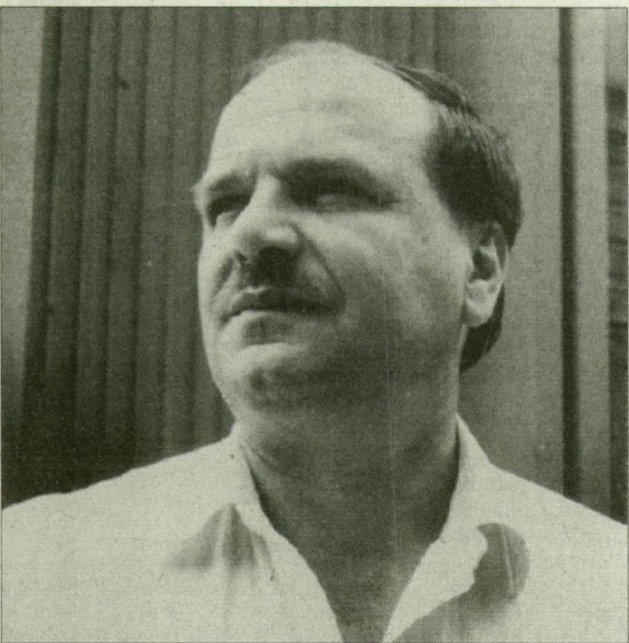
– Sokat. Nekem az tetszett, hogy Király úr már akkor mert vállalkozni. A narancsot például művészet volt beszerezni. Nálunk viszont volt, igaz, csak darabolva, sikerült beszerezni a fűszértől, de narancs volt az is...

– *A piaci viszonyokba már ott belekóstolhatott. Az ABC előtt ma is megtűri a piacot. Emlékszem, a kollégái egyenesen elzavarták az árusokat a boltjuk előtt, amikor Répási Zoltán idecsalogatta őket.*

– Örülök annak, hogy itt a piac. Mindkettőnknek jó üzlet ez. Aki zöldségért jön, az is beugrik hozzánk, aki lisztet vesz, az is méret egy kiló almát odakinn.

– *De a boltban is árulnak zöldséget-gyümölcsöt!*

– Az egészséges konkurencia mindenkinek jót tesz. Ráadásul nálunk nem csökkent a zöldségforgalom. Figyelemmel kísérjük a nagybani piacot, s megpróbáljuk legalább egy kicsit kordában tartani az árakat.

(Fotó: Somogyi Károlyné)
Répási Zoltán üzletvezető:
„...ne csúsztaskub be a szépen csomagolt hússzelet alá a mócsingot!”

A Répási – csak így emlegetik legtöbbször Szegeden. Répási Zoltán az Expressz ABC üzletvezetője a szegedi kereskedelem egyik legismertebb alakja. Amolyan „fenegyerek” a szakmájában, aki nem csak ismeri a mesterség csínját-bínját, de arra is futja energiájából, hogy mindig valami újdonsággal rukkoljon ki. Nem is csoda, hogy a Csongrádi sugárút végére sokan még a Belvárosból kiruccanak egy-egy hé végi bevásárlásra – a Répásihoz.

– *Aki bejön az Expresszbe azt mondja, ez már szinte a nyugalom! A legdrágább extra élelmiszerek, vegyi áruk, csokoládék sorakoznak a polcokon. Ilyen gazdagok lennénk?*

– Minden igényt ki kell szolgálni. Ma már megerősödött egy gazdag réteg, ame-

lyik igényli a 170 forintos lekárt. De azt látjuk, hogy akadnak, akik a kenyérrelváltó is úgy szedegetik össze a pénztárcájukból.

– *Abban is egyedülálló az Expressz, hogy a felvágottakat, hússzeleteket is nyugati módon kínálják a vevőknek. Annak*

idején néhányan berzenkedtek is ez ellen, mondván, az előre csomagolt árut majd nem veszik meg a vásárlók, mert drágábbak.

– Először is nem drágábbak. Ha a tíz deka szalámiába belemérjük a papírt, az is három-négy forintba kerül. Mi legfeljebb annyiban térünk el a szokástól, hogy külön kiírjuk, mennyibe került a csomagolás. De itt inkább a bizalom a fontos. Hogy ne csúsztaskub be a szépen csomagolt hússzelet alá a mócsingot, mert amolyan vásárló csalódik, az nem fog legközelebb előre csomagolt árut venni.

– *Hét éve éjszakaról éjszákára is kinyitnak!*

– Az országban mi voltunk az elsők ezzel az ötlettel. De a dolog éppen fordítva működik, mint a látszat. Mi azelőtt is itt voltunk éjszakánként, az állványokat ugyanis akkor töltjük fel áruval. Miért ne szolgálhatnánk ki a vevőket is közben. Ennyire egyszerű az egész.

– *Sosem gondolt arra, hogy önállósítsa magát?*

– De. Próbálkoztunk már a kollégáimmal, hogy megvegyük ezt az ABC-t. De a privatizáció során másként alakult a helyzet. Egyébként tagja vagyok egy kft.-nek, amelyik megvette a Boldogasszony sugárút és Vitéz utca sarkán lévő boltot. Márciusban nyitottuk meg a Start ABC-t.

– *Répási Zoltán újra startol?*

– Nyughatatlan ember vagyok, mindig valami újat keresek. Egy kereskedő egyébként sem ülhet a babérjain.

Rafai Gábor

Kevés a sok

Kupa Mihálytól hallottam nemrégiben, hogy „Csak az adósságunk és az emberi erőforrásunk sok, minden más kevés ebben az országban.” Arról nem beszélt a miniszter, hogy az emberi erőforrással, azaz a dolgozókkal szembeni adósságunk hogyan alakul mostanában, s annak ki fizeti majd meg kamatos kamatját. A munkanélküliek számának meredek emelkedése, a (még) dolgozók jelentős részének vegetálása, a rájuk nehezedő terhek súlyosbodása „szól” minderről.

Ám ezeket a „szavakat” mintha nemigen hallanák, értenék, akiknek kellene. Érvényesül a jut is, marad is reflexe: az, hogy amiből bőven van, azt lehet pazarolni. Vagyis: gazdaságátalakító cselekményeink többsége abban áll, hogy „karcsúsítsunk”, dolgozókat küldünk el a veszteségesnek vélt munkahelyekről, fel- (sok esetben le- és el-)számolunk cégeket, illetve „értékesítjük”, azaz eladjuk, amink van. Arról, hogy ezen a kiárusításon mennyi lesz majd a veszteségünk, egyelőre nem illik beszélni.

A veszteségesen termelőktől szabadulni kell, nem vitatom. De nem feltétlenül úgy kellene, nem csak úgy lehetne, hogy újabb veszteségeket termeljünk általa. A munkanélküliek serege – ha egyre csak növekszik, s nem tudjuk később sem bevonni az értéktérítésbe – veszteséget hoz. Nem csak azt, hogy a (még) keresőknek el kell tartani őket, hanem a „felesleges ember” pszichózist is. Aminek romboló, személyiségleépítő – vagyis a munkaerőforrást emberi mivoltában gyengítő – hatását mintha nálunk nem kalkulálnák sehová. Pedig van, számolni kell vele! A sokáig munka nélkül maradók lelkileg is sérülnek, a bizonytalanság, az eltartottság, a feleslegesség, a perspektívátalanság érzése kikezdi őket. Ha nincs számukra elérhető, új munkahely ígérete, nem látszik kiútnak az úgynevezett átképzés sem.

A munkahely híján holt tőkévé váló mesterségbeli tudományokkal rendelkező, a kiszolgáltatottság érzésével pszichésen meggyengített emberi erőforrások sokasodnak most nálunk, pedig éppen a megbízható tudásúakra, a megújulni képesekre, az önbizalommal tervezni, termelni képesekre lenne szükség. Félő, hogyha ennek az ellentmondásnak a feloldásával adósak maradunk, kamatos kamattal kell majd fizetnünk érte – jó sokáig.

Az a gyanúm, nem vagyunk annyira gazdagok, hogy ezt megengedhetnénk magunknak.

Szabó Magdolna

A hivatal és az egérfésülés Előny az adózónál (3.)

– Kiket vizsgál az adóhivatal, és hogyan választják ki az ellenőrzött személyeket, vállalkozásokat?

– Az APEH vizsgálata természetesen nem teljes körű, nem terjedhet ki minden adóalanyra. Zömmel olyan vállalkozásokat vagy magánszemélyeket nézünk meg közelebbről, akiknél a számítógépes lekérdezés valamilyen problémát jelez. Igaz viszont, hogy bizonyos köröket, ahol nagyobb jövedelmekkel lehet számolni, sűrűbben ellenőrizzük. Emellett kötelesek vagyunk például a megszűnt vállalkozásokat is adószempontból lezárni.

– *A vizsgálat esetek mekkora hányadában tapasztalnak valamilyen szabálytalanságot?*

– Az esetek több, mint felében. Vagy többet, vagy kevesebbet vallanak be ügyfeleink, de jelentős az adminisztratív szabálysértések száma is. Ez akár néhány forintos eltéréstől is következhet.

– *Az adózás komoly dolog, zsebre megy. Épp ezért nem mindegy, hogy mennyire ért hozzá az állampolgár. Mi az eddigi tapasztalata?*

– Sok még a tanulnivaló. Amikor mi az adózókkal találkozzunk, ők többnyire saját maguk járnak el, az ügyvédi képviselőt még nem jellemző. Ha viszont jelentős összegek forognak kockán, rögtön „jogtudó” emberhez vagy adószakértőhöz fordulnak.

– *Sorozatunk előző részében tanulsága szerint tőlük igen jó tanácsokat kapnak. Azok alapján pedig simán lesöpörhetik az adóhivatalt!*

– Nem kell azért minket féltetni. Az említett esetek azt példátlátk, hogy mennyire nehéz helyzetet jelenthet számunkra a bizonyítási kényszer. Ránk is kötelező az ártatlanság

védelme. Azaz, amíg nem tudjuk bizonyítani a szándékos jövedelemelvitkolást, az adócsalást, addig az „adózónál az előny”. A pénzügyi jogban is lassan ugyanaz érvényesül, ami a jog más területein. Ez szerintem jó dolog. Még akkor is, ha a jelenlegi adóeljárás szabályoktól minden kétséget kizáró bizonyítást követelnek. Erre volt példa a papucsosok esete, amikor is évek múltán csak közvetett módon tudtuk állításunkat alátámasztani. Más kérdés, hogy ehhez még nincs meg minden eszközünk. Így az a becslési módszer, ami a szakmának egyértelmű, a bíróság számára nem az.

– *A világ egyetlen részén sem fizetnek szívesen adót a polgárok.*

– Angliában, ha egy adóellenőr egy étteremben feljegyzéseket készít, azt a bíróság elfogadja. Nálunk nem. Ott ráadásul több százéves hagyománya van az adózásnak, s erre minden módon próbálták rábírní az embereket (akár még az adósok börtönével is). Nagy bűnnek számít az adócsalás, s egy életre lehetetlenné válhat az, akit ebben „megcsípnek”. Nem véletlen, hogy viccesen az adóhivatalt mondják a legnagyobb erőnek Nyugaton. Al Caponét gyilkosságért nem tudták elfogni, az adósok viszont börtönbe csukatták őt. És még egy adalék az adózási morálhoz: a virilisták. Ők azok, akik a legtöbb adót fizetik például egy városban. Megbecsülik őket, szavuk és becsületük van. Jelentős adójuk fejében több joguk van a közügyek intézésében. Azaz, érdekeltek az adóbevallásban. Ez a forma egyébként Magyarországon is létezett egykoron... Szóval, egy fejlett országban adott az adózás jogszabályi

háttérre, sőt a közmegtérítés sem ilyen elutasító.

– *Azt mondják, megnő a könyvelők árszija.*

– Igen, egy jó könyvelő biztonszágot ad minden vállalkozásnak, és jó az államnak is. Csökken ugyanis az adóellenőrzés szerepe, mivel a könyvelő a személyes presztízse miatt is igyekezní fog pontosan dolgozni. Tudnia kell, hogy ráadásul négy év múlva minden társasvállalkozásnál kötelező lesz okleveles könyvvizsgáló alkalmazása. Ez a szakma fel fog értékelődni.

– *Már most is jobban megéri egyéni vállalkozóként pénzügyeket intézni, nem?*

– Ha arra céloz, hogy több kollégám elhagyta az adóhivatalt, akkor talált a kérdése. Tudomásul kell venni, hogy ezen a területen is piaci viszonyok uralkodnak. Amit ma csinálunk, kellő jogszabályi háttér és társadalmi egyetértés híján, nos, az néha pusztán csak egérfésülés. Ráadásul nem túl sok pénzért. Aki viszont itt, az adóhivataltól kitanulta a szakmát, az maszekként jelenlegi jövedelmének többszörösét érheti el. (De bukhajta is: nemrég egy cégvezető a szemem láttára adta át könyvelőjének a bírság miatti 300 ezer forintos számlát, mert az illető hibázott.) Aki itt marad, az vagy megszállott, vagy bízik abban, hogy előbb-utóbb megfizetik a tudását. Van erre remény, hisz Nyugaton is a rendőrt, az igazságszolgáltatás embereit és az adószakembert fizetik meg igazán. Nem jó az, ha a lángos-sütőnek sokkal több a jövedelme a miénktől. A tudást értéken kell megfizetni. Egyet-ért velem?

(Vége.)

Vass István Péter

Fotó: Enyedi Zoltán

A hirdetés sajátos, táblás formáját választotta Újszegeden, a Fő fasor végén épített lakásainál a Délépítő Kft. Az alapterület 40 és 90 négyzetméter, az ár 1,3 és 3,5 millió forint között váltakozik. A tetszetős épületekben található vegyes falszerkezetű, egyedi fűtésű lakások vásárlásához „szocpol” és egyéb támogatás is igénybevehető.

Több az üzlet – kevesebb a vásárló

Óriási lendületet vett a megyében a kiskereskedelem privatizációja. A boltok számának szaporodása mellett a magánszféra megjelenése is minőségi változást – választékbővítést, érzékelhetően intelligensebb kereskedelmi kultúrát – jelent.

A megyében – az önkormányzatok adatai szerint – 1991 év végén több mint 5,5 ezer bolt működött. Számuk másfélszerese az egy évvel korábbinak. A boltok közel 60 százaléka működik egyéni

vállalkozás keretében, számuk egy év alatt megkétszereződött. Az üzletágak közül egyelőre a kisebb alaptőkét kívánó, de viszonylag magasabb keresletre számító élelmiszer és ruházati cikket forgalmazó boltok száma gyarapodott legnagyobb számban. Életképességük – a többivel együtt – a jövőben igazolódik.

A boltok számának ilyen nagyarányú növekedése mellett a kiskereskedelmi forgalom egy év alatt közel negyedével csökkent és jócskán el-

marad az országos átlagtól is. A megyék közül Csongrádon kívül csupán Baranya és Győr-Moson-Sopron megyékben maradt el az idei első negyedévi folyóáras forgalom az előző évitől. Mindhárom megye igen nagy külföldi bevásárlóforgalmat bonyolított az előző években. Az ez-évi csökkenés oka a hazai kereslet mérséklődése mellett a lényegesen kisebb bevásárlóturizmus.

Donkáné Verebes Éva KSH